

SZÉKESFEJÉRVÁR.

TÁRSADALMI HETILAP.

A fejérmegyei gazdasági-egylet, iskolatanács és a fejérmegyei tanítók egyletének közlönye.

Megjelen minden vasárnap.

A lap ára

házhöz hordással vagy postán küldve:
Egy évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Hirdetmény

a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petitsor:
Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 krétt ígattatik be.

1872. márczius 3-án.

9. szám.

III. félévi folyam.

A lap szellemi részét illető közlemények „Székesfejérvár” szerkesztőségéhez, — belváros, Láng szítás féle ház — küldendők.

A lap ára, hirdetmények és a hirdetményekért díjak a „Híradó-hivatal” Klökner Péter könyvkereskedésében vétetnek fel.

Nyilttérbeni közlemények után három hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Szini előadások a nép számára.

Midőn az értelem fejlesztésének ezen neméről akunk szólni, nem mulaszthatjuk el mindenek előtt Bokody Antal szinigazgatónak részint a szerencés eszméért üdvözlőnk, részint pedig annak tapintatos keresztvitelért köszönetünket nyilvánítani.

Öszinte örömmel látjuk, hogy városunkban a köznevelődés terén nagy mérvű haladás történik, mely növekedésben lévén, minden irányban rést tör magának a magasabb czél felé.

Míg egyrészt számos tanintézetünk mellett a főreáltanodában tartani szokott nyilvános előadások a tudomány újabbkori vívmányainak ismertetésével a műveltebb osztály közt terjesztik a prometheuszi lángot, addig Bokody Antal szinigazgató a nép azon osztálya számára rendez értelemfejlesztő szini előadásokat, melynek helyzeténél fogva nem volt alkalmuk, csak az elemi iskolák tantárgyaival is megismerkedhetni.

A népet mulatva oktadni a legsikeresebb módja az értelemfejlesztésnek, így mintegy öntudatlan szívja magába az ismereteket, melyeket ha egyszer megélt, vágyat érez magában azt tovább is élvezhetni. — Ezt bizonyítják azon ugynevezett „népelőadások”: melyeket Bokody ur rendezett a nép számára, s melyeket az egész időny folyamán keresztül adni szándékozik.

Ezen előadásokra 150—200 ingyen karzatjegy bocsátatik a városkapitányi hivatal rendelkezésére, mely azt a kerületi rendbiztosoknak adja át, ezek ismét azokat kerületükben, olyan egyének közt osztják ki, kik a színházat csak hírből ismerik; de belsejét legfeljebb nappal látták, a támlásülés, zártszék és földszinti belépti díjt pedig annyira leszállítja, hogy a jövedelem telt ház mellett is csak a költséget fedezze.

Azon szinigazgató, ki hivatását így fogja fel, ki egyfelől buzgó apostola nemzeti nyelvünknek, másfelől

ily vonzó modorban igyekszik terjeszteni a finomabb izlést és szokásokat, az erkölcsi érzelmek nemesítésének nagy művén önfeláldozással és kitartással dolgozik, megérdemli, hogy őt pályatársai elé, követésre méltó példányképpül tüntessük fel.

Ennek kapcsán bátrak vagyunk a magyar nemzeti szinigazgatók és színészeknek, sőt vidéki műkedvelőknek is ezen eljárást figyelmükbe ajánlani. Együttal röviden leírjuk azon módot, melylyel Bokody ur ezen „népelőadások” körül eljár.

Előadásra oly napokat választ, melyen rendszeren szini előadást tartani nem szokásos, u. m. Hétfőt és Pénteket — Előad a magyar népéletből merített olyan népszínműveket, melyeknek meseje a színházba járni nem szokott egyének által is könnyen érthető, melyeknek e czélra való külön betanulások szükségese gyakori előadások után már nem forog fenn, s melyeknek eredeti alakjai a közönség előtt kedvesek.

Költségekimélt és az ingyen jegyekkel visszaélhetes megátlása végett azon gyakorlati mód alkalmaztatik, hogy a szinlap alsó részén belépti jegy alakú szelvények nyomtatnak, pl. „1-ső vagy 2-dik előadásra”. Ezt az igazgató levágja, kézbesíti a kapitánynak, a biztos kiosztja, a közönség pedig csak azon előadásra használhatja, melyre szól.

Nem akarjuk részletezni az első előadások alkalmával tapasztaltakat, csak annyit mondunk, hogy az minden várakozást túlhaladt, láttuk, minő jól érezte magát, hogy minő gyermeki öröm sugárzott az arczokon a piros pozsgás külvárosi, mindkét nembeli fiataloknál, kik ekkor nem ismerve e nemesebb élet, szórakozást bor és táncz közt kerestek, s bátran ki merjük mondani, hogy a népevelés ezen tényezője nem teendő hátrább, mint a felnőttek oktatására elrendelt nyilvános előadások.

A színház, ha az nem az émelgyős frivolitásnak, ha az nem a kimerült kéjvadász incesiklandozásait czélzó látványosságok, hanem a lélek nemesítésére törekvő magasabb irányu színművek előadását tűzi ki czéljául,

hasznosabb iskola, mint bármelyik azok közül, mely az ismeretek befogadására már nehezebben fogékony nagykoruak művelését czélozza.

A kor intő szava pedig azt parancsolja, hogy a népet minden irányba neveljük, oktassuk, s így ezen fontos tényezőt figyelmen kívül hagyni nem szabad.

Addig is tehát, míg e téren a törvényhozás segítend, Magyarhon szinigazgatói vannak hivatva ezen még eddig kicsiny csemetét nagygyá növelni.

A. T.

Ismeretes

Történelmi.

Még egy szó a lerontott sz. fejérvári bástya, és rajta volt löportorony tárgyában.

Midőn a fent említett két tárgy lerontatása és eladatása szóba hozott, a közönség két részre oszlott; a régi emlékek tisztelői és kedvelői, azokat minden áron fenntartani, az újabb kor igényeit pártolók pedig azokat elpusztítani törekedtek, — tudjuk, hogy ezen utóbbiak lőnek a győztesek. Legyen szabad nekem, mindenki megsértése nélkül kimondanom, hogy a vitatkozás tárgyát tüztesen egyik fél sem ismerte, — állott ez két részből, t. i. a bástya, és löportoronyból, már pedig eredeti, ősrégi emlék, vagy műnek, egyike sem mondható, mert ki ama bástya falait figyelemmel vizsgálta, láthatta, hogy az nem valami ősrégi, szabályos mű, hanem egy minden rend, és rendszer nélküli, egymásra halmozott körakás, s így valami régi építmény nem lehetett, minék okát a történelemből megtudhatjuk; ugyanis: 1543-ik évben Sz. Fehérvárt a törökök elfoglalták, — ekkor várparancsnok Varkócs Tamás volt, minthogy némelyek Barkócsinak gondolják, megjegyzem, hogy Istváni (Libro Hist. 15) világosan mondja, hogy sléziai származásu volt; — ezental most fenn van a Varkócs család, melynek egyik tagjával

Most, hogy némileg mégis megfelelek adott szavamnak, hát elmondom, de csak ugy sub rosa, miszerint ha most egy táncmulatságban megismerkedik egy fiatal ember egy még fiatalabb nővel, látva, hogy ez minő fényűzéssel, minő eleganciával van öltözködve; — de csakis öltözködve; — s miután engedelmet nyert a látogatásra, s egy-két titkos kézszorítás, vagy epedő pillanat nyújtotta remények felhevíték, ellátogat az illető választotthoz, s ott ábrándos légvárát lerontja a való. Lerontja, mert a tánczterem tündére, az ott látott angyal még délelőtti 11 órakor is szennyes ponyolában, kócos s még szerencse ha pehely kevert hajjal rongyos papucsban jelen meg előtte, s száz okot rebesget, mely miatt még toilettejával nem lehetett kész, — a sparherden egy árva fazékban hus nélkül föl a paszuly, s a mellékszobából, ha van, — a férj dörmögése hallatszik ki az éhes gyermekek visitása közül.

Igy van ez kérem, ott hol fészket vert a feltűnési vágy, — egy éjszakai pünkösdi királyságért nagyon sok esetben egy életboldogságot lökünk oda a káprázat behatása alatt.

Nem azokról szólok, kik rendezett viszonyok közt anyagi jobblétnek örvendenek, ezek ha cselekszik az az ő dolguk, bár ezeknek volna kötelessége leereszkedni, mert könnyebb annak, ki fenn van, az egyszerűség sima lejtőjén alább szállani, mint az alant levőnek a húságverte örvény feletti veszályos ösvényen felmászni.

Anyák! a kiknek szól, — mert tagadhatlan, hogy sokan vannak, kik a nagyot és nemeset az egyszerűséggel párosítani tudják, — ne a külszínben, ne a cziczomában keressétek meg leányaitok körül az örömt — hanem a lélek nemesítésére törekedjétek, ezt pedig az „egyszerűségben” lelitek meg.

TÁRCZA.

Hajdan és most.

Ez volna a tulajdonképeni első bójtipredicatio, mert ez a mamáknak szól.

Az emberiségnek ugynevezett gyengébb részével, a nőkkel lévén dolgom, Aczeltollam felett akkép intézkedtem, hogy karczolatai az alakok színezésében lehető gyengédek legyenek; de miután ismerem éles voltát előre is bocsánatot kérek, ha itt-ott egy uszályra lép, vagy kabátgombja egy chignonba akad, vagy nem ismerve a viszonyokat épen a kismagysám mamájának mondja meg, hogy a kismagysám bárgyu teremtés, kitől épen e miatt most szökött meg. A társadalom nagy fájának ezernyi kinövéseit csak éles szerrrel nyeshetjük, én azt mondom a kinek nem szüre ne vegye magára, s ha magára veszi bizonyos, hogy ő lesz az első, ki kigyót békát kiált reám.

Mult izben megígértem, hogy elmondom mi történik egy táncmulatság után hajnalban otthon, hanem jobban meggondolva magamat, elhatároztam, hogy ilyen indiscret dolgot nem művelek.

Ugyan mit mondana felőlem a világ, ha én kipegyegném, hogy a kismagysám a ki egész éjen keresztül azt szenelegte udvarlója előtt, hogy neki még a hab-

kása is nehéz eledel, — hogy a bornak még szagát sem szívelheti, és otthon alig várja, hogy egy tál kocsonya vagy sódarral bővebb ismeretséget köthessen, azalatt míg a mámi előkeresi a hasztiból a pintest, megvizsgálódó, hogy nem feledett-e benn az öreg egy kis kvaterkát. Vagy épen ha olyan helyre jutunk, hol azt látjuk, hogy a tánczteremben tündérekő selyem bársonyos szenevelgő angyal még a héjas burgonyától sem irtózik. Hátha még odapillantánk az eskirálynéja nyughelyére, melyen a nyugtalan forradalmárok sűrű fekete pontokban adnak jelt létezésükről?

A régi anyák leányaitok honleányok és anyáknak nevelték a mostaniak legnagyobb része csak „asszony-nak”. A régiek megismertették őket női hivatásuk nagyszerű kötelességeivel, a mostaniakat megismertetik a páváskodás nyegleségével. A régiek megtanították leányait a leendő férj és család iránti szeretetre, a háztartás vezetésére, a mostaniak legnagyobb része zongorára, festészetre, himzésre, horgolásra, és a manó tudja még mire, melyek magokba véve igen szép dolgok; de a melyek szükségétől meg nem védenek, a családnak előnyt nem biztosítanak, s melyekhez való „selyem vagy pamutot” rendszeren a férj a házi-barát számára szerzi be.

De ezelőtt nem is igyekeztek az anyák többnek mutatni a leányt mint volt — sőt arra tartottak sokat, ha reggel a jókedvű fiatalság a hajdan divott tyukverőkép meglepte a leányasszonyt, — (mert a kismagysám szót nem ismerték — a kit pedig megnagyságotak, az azután in optima forma az volt). Ott sürgött forgott az kipirult arcczal a tüzhely körül; de a tüzhelyen volt is a tűz mellett valami, s a mama szívesen eltúrta ha az érdeklött kiszökött a konyhára egy kis menyecskezemű parázsért, s még azt sem vette rosz néven, ha egy a pipagyújtó mellett egy lopott csókkal a szívére is rágyújtott, mert tudta, hogy ennek boldog házasság lesz a vége.

néhány évek előtt esetleg találkoztán, az beszédközben említé, hogy családja előtt tudja van, miként egyik tagja Sz.-Fehérvár védelmében lelte halálát. — 1601. évben az osztrák magyar had Fehérvárt hősies védelmezése dacára is elfoglalta, mert a fehérvári bég még a híres nagytemplomot is katonailag megerősítette, s falai nagyrésze alá löport rakatott, melyet akkor robbantott fel, midőn a templom a győztesek által elfoglaltatott, mely alkalommal 200 vallon lándzsát légbe röptetett. 1602. évben azonban több ideig tartott hős védelem után, az árulásra következett német katonaság által feladatott, — hanem a vár falai mindenfelé vagy ledöntve, vagy legalább igen megrongálva valának. Bevonulásuk után a törökök tüstént a bástyafalak kiigazításához láttak, s erre Kazy (Hist. r. Hung. L. 1.) szerint a hajdani nagytemplom falait is felhasználták; innét magyarázható tehát azon rend szerhiány, mely ama falon oly szembe ötlő volt, miből önként következik, hogy a lerontott fal nem volt már ama régi első építetési mű, hanem csak utóbbkor igen tökéletlen közhalmaz.

A löportorony. Talán ez valami nevezetes régi ség? épen nem! — A k. magyar cancelláriának 1718. évi máj. 18. és június 10-én a megyéhez intézett két decretumban mondatik, hogy a kormány Székesfehérvárra egy löportornyot építtetvén, és a várfalait kiigazíttatván, ezekhez a megye is ingyenmunkákkal járuljon. (Levéltár Act. Polit. Fasc. VIII. N. 9. 12.) minélfogva ez is csak 154 éves mű, melyhez egyébként sincs valami nevezetes esemény csatolva, s így kár lett volna annak konok fenntartása által a város szépségét gátolni.

Igy tehát a régiségek tisztelőinek kár lenne ezen tul is buslakodni; — a lerontatott pedig, kik véleményük szerint tiszteletré méltó régiség ellen harezoltak, ha e miatt valami titkos lelki furdalást néha éreztek, magukat szinte megnyugtathatják, mert tényleg scandalumot el nem követtek; — s így örülök, ha e soraimmal többek megnyugtatóhoz járulhatok; — mi pedig a befalazva volt márványtáblát illeti, annak helyettesítés helye a felállítandó régiségi tár, hanem helyes Hattyuffy urnak azon indítványa, hogy az épitendő új ház falába egy emléktábla helyeztessék, de ez egyáltalán ne legyen oly mérvű, mely által az új ház symetriája vagy enrythmiája csontkittatnék.

Rosty Zsigmond.

Városi.

Városi főispán ur elnökle alatt f. hó február 27-én tartatott meg a régibb választási törvény alapján keletkezett városi képviselő testület talán utolsó közgyűlése, mely alkalommal a szervezési munkálatra tett ministeri észrevételek, melyek mellett az helybenhagyatott, kerültek tárgyalás alá. Az e körül folyt érdekes vita nem volt ment minden keserűségtől, mert egy kényes kérdés merült fel, nevezetesen, hogy a városi gyeplő bérlete is városi javadalomnak tekintessék-e vagy nem? — mely ehhez képest a törvényben körülírt minősítvény szerint az illetőket képesíti-e a városi bizottságba beléphetni, vagy nem?

E kérdésre úgy látszik a ministerium sem akart megfelelni, mert azt megoldatlanul hagyta; hosszabb vita dr. Kaiser indítványa szerint akként fogadtatott el, hogy igenis a gyeplő bérlet lehetnek bizottsági tagok, hanem e végzés jegyzőkönyvileg indokoltassék.

Ezek után Gebhard képviselő ur indítványa a szervező küldöttségnek köszönet szavaztatott.

A bizottsági tagok megválasztására f. hó 5-ke tüzetett ki. Választási elnökül a belvárosi kerületbe id. Námessy Ferencz, vizivárosiba Szepelt Nándor, palotavárosiba Say Rudolf, felsővárosi 1-ső negyedbe Liszits István, 2-ik negyedbe Kuti Márton, tóvárosiba Almási Ferencz urak küldettek ki.

Az igazoló bizottmány ekként alakított: elnök Boross Imre, tagok Szelke Kristóf, Kaiser Sándor, Fellmayer István, Szabadi László, Horváth József, Gebhard Ignác, Zalay Alajos és Gerlach Benő.

A bíráló bizottmány tagjai: Say József, Baur György, Szendeffy József, és Karl György.

A választás napja, a szavazók névsora, és a választás körüli eljárás módozata külön hirdetemény alakjában közzététetni rendeltetett.

A sz.-fejevári takarékpénztári részvénytársulat rendes évi közgyűlését Dr. Say József igazgató ur elnökle alatt f. évi február hó 29-én d. u. 2 órakor tartá meg, mely alkalommal az igazgató-választmány által előterjesztett és az 1871-ik évi üzleteredményét kitüntető jelentésnek felolvasás utáni örvendetes tudomásul vétele mellett az előterjesztett mérleg helyben hagyása és a tisztajövedelem feletti intézkedés kerülvén tárgyalás alá, mely az igazgató választmány előterjesztéséhez képest mindenben helybenhagyatott és a kimutatott 70,798 frt. 13 krt tevő üzleteredményből az alapszabályszerű levonások után jótékony czélokra a következők utalványok tétettek:

1-ör a házi szegényeknek 300 frt. 2-or a b. füredi szeretet házra 100 frt. 3-or a helybeli három kisedővoda intézetnek egyenlő arányban felosztva 300 frt. 4-or a sz.-fejevári tanító önszegélyző egyletnek 50 frt. 5-ör néhai Novák János temetési költségei fedezésére 50 frt. 6-or báró Eötvös József emléksobrára 50 frt. 7-or a sz.-fejevári jótékony nőegyletnek 100

frt. 8-or a helybeli izraelita krajczár-egyletnek 50 frt. 9-or nyugdíj alapra 800 frt. 10-or az egyleti szolgának segélyezésképen 100 frt., így a jótékony czélokra összesen 1900 frt. adományoztatott. az ezen összegnek levonása után fenmaradt 64,519 frt. 27 kr. tiszta jövedelem pedig a részvényesek közt felosztatni határozatott; minél fogva is a részvénytöke után kimutatott és 2510 frt. 62 krt tevő 6% kamat hozzászámításával egy részvényre eső osztalékként 103 frt. osztr. érték állapítatott meg, az ekként még fenmaradt 79 frt. 89 kr. pedig az 1872-ik évi üzleteredmény számlájára átvitetni rendeltetett.

Ezután a lefolyt évi számadások felülvizsgálata közgyűléseleg kiküldött bizottmány jelentése olvastatván fel, melynek tudomásul vétele mellett az igazgató-választmány részére az 1871. évi számadásra nézve a szabályszerű felmentvény megadatott és Zsombory Ede ur indítványa az igazgató-választmánynak erőlyes működéséért, ugy az intézet virágzó állapotban emelése körül mindenkor kifejtett ernyedetlen buzgalmaért és tevékenységéért jegyzőkönyvi elismerés és köszönet szavaztatott.

Egyéb választmányi előterjesztések és indítványok tárgyalásának befejezte után Mltsgos br. Splény Henrik egyleti elnök urnak elnöki tisztéről lemondása kerülvén szönyegre, mely lemondás — minthogy nevezett elnök ur Sz.-Fejevárról végkép eltávozott a közgyűlés által elfogadtatott ugyan, de egyuttal Dr. Say József igazgató ur indítványa folytán, még egyrésztől a leköszönt elnök urnak távozása miatt a közgyűlés jegyzőkönyvileg mély fájdalomt fejezte ki, ugy másrésztől a 16 éven keresztül viselt elnöki tisztében tanusított páratlan buzgalmaért és igazságszeretetéért ugyszinte a takarékpénztár hitelének emelése kitünő érdemeiért és szolgálataért hálás elismerés és köszönet szavaztatott és erről feliratilag értesíteni határozatott.

A fentebbiek megtörténte után Gebhard Ignác ur indítványa mltsgos gr. Eszterházy László ur szünni nem akaró éjének közt közakarattal egyhangulag az egylet elnökévé felkiáltás útján megválasztatott.

A megválasztott új elnök ur a benne helyezett bizalomnak megköszönése mellett az elnöki széket elfoglalván, dr. Say József igazgató urnak az egész igazgató választmány nevébeni leköszönése után az alapszabályok értelmében az új választás megkezdett, melynek eredménye az lön, hogy megválasztattak:

Igazgatók: id. Námessy Ferencz, Dr. Say J. **Választmányi tagok:** Boross Imre, Bierbauer János, Clama Alajos, Deutsch Ignác, Dr. Fanta Adolf, Fellmayer István, Gebhard Ignác, Grau Frigyes, Hahn Armin, Hübner Nándor, Juraszek Ferencz, Karl György, Kováts Pál, Kreizler Sámuel, Kreutzer Nándor, Légmán Alajos, Dr. Ligeti József, ifj. Námessy Ferencz, Roszberger József, Rosznagl Antal, Roxer Károly, Say Rudolf, Schnetzer Nándor, Szelke Kristóf, Szepelt Nándor, Szüts Sándor, Töltényi Antal, és Wertheim Salamon Lipót.

Póttagok: Schnetzer József, Fekete Pál, Kempelen Imre, Berregi Ignác, Karl József, Deutsch Manó.

Ezen választási eredménynek kihirdetése után a jövő évi számadások és a mérleg megvizsgálására számvizsgálókul felkiáltás útján dr. Kaiser Sándor, Wertheim Armin, és Schnetzer János urak választattak meg, melylyel a kitézött tárgyak sorozata ki-merítve lévén, a közgyűlés befejezettnek nyilvánított.

Baloldali értekezlet.

Folyó évi febr. 25-én a „Magyar király“ szálloda nagyteremében nagyszámú közönség jelenlétében tartatott meg a baloldali értekezlet, mely alkalommal dr. Kaiser Sándor elnöknek, Márkus Antal ügyvéd jegyzőnek megválasztatván, elnök ur az ülést megnyitottnak nyilvánította, s előadta az értekezlet célját kiemelvén a szervezkedés szükségét és ennek okait, felhívta a jelenlevőket, hogy általa és elvtársai által egy előleges magánértekezletben a különféle érdekek és igényeknek figyelemmel tartása mellett, azoknak lehetőleg megfelelő névsort, mint a *központi bizottságot* képezendő tagokt fogadja el.

Ez némi pótlással elfogadtatott, s így *a belvárosból* Herczeg Ignác, Lechner Ferencz, Gaszner Pál, Hoffmann Alajos, Lippert Ferencz, Kaiser Sándor, Havranek Ignác, Márkus Antal, ifj. Schlammáinger József, Károlyfi Nándor, Kuebits János és Stark Sándor.

A tóvárosi választókerületben: Dörömbözi Fer., Keresztes Károly, Pap Ferencz, Eder József, Pap János, (tói) Balog Lukáts, Bernát Pál és Pap Ignác.

A vizivárosi v. kerületben: Ruder Ignác, Weisz János, Jahn István, Maár József, Molnár Pál, Majer Mihály, Emhecht Ferencz, Hajós Gusztáv, Jankovits Mihály

Felsőváros, fazehas, sár, malom és öreg-utca egyrészére Havranek János, Peidl János, Gábiel János, Alexander Ede, Vincz András, Ybl Imre, Szakál István, Balog Ferencz, Peresztégi Nagy György, és Kálmán György.

Kertek alja, zámoly-utca s öreg-utca egyrészére Liszits István, Langmár János, Szabó István, Gazdag György, Hegyi János, Gerei József, Renner Mihály, Peresztégi Nagy István, Liszi István, Pemmer József, Radics János.

Ráczváros: Haber Hugó, Nyikos György, Ripka József, Petrács József, Krausz Henrik, Kostyalik Fer., Majsay István, Maizer József, Bernát János, Adler Lipót, Nagy Ignác, Asser Ferencz és Szücs Szabó István.

Ezekután a Pesten tartandó országos pártértekezletre küldöttük megválasztattak Liszits István, Márkus Antal, Eder József, Havranek János, Kaiser Sándor, Jahn István, Gaszner Pál, Detrich László, Hajós Kálmán, Katits József, és Adler Lipót. — — — — — Eder József alelnök ur ajánlatára pedig Schvarcz Gyula is fölkérendő, hogy mint a sz.-fejevári baloldal küldötte az országos balpárti értekezleten megjelenni legyen szives. r. l.

Levelezések.

Székesfejevárott, febr. 26-án.

A székesfejevári belvárosi kisedővoda egylet rendes évi közgyűlését folyó évi február hó 25-dikén délelőtti 10 órakor saját házában nem nagyszámú közönség jelenlétében megtartván, az alkalommal mindenekelőtt a mult évi működésről szóló elnöki jelentés olvastatott fel, melyből kitűnt, hogy az egylet fennállása rövid ideje alatt is a nyilvános igényeknek minden irányban megfelel, és hogy ez a közönség által elismertetik, tanusítja azon meleg pártolás, melylyel az egylet minden részről találkozik.

Ugyanis: az alapító tagok száma 59-re szaporított, kik közül többen tetemes adakozásokkal járultak az egylet megalapításához, a már mult években felsoroltakon kívül ugyanazon névelen jötevő, ki az 1870-dik évben 1500 forintot ajándékozott, az idei évben ezen adományát 500 forinttal szaporította, szinte a székesfejevári takarékpénztár 150 forintot adományozott, továbbá néhai Mihálkó Mártonné asszonyság, császári királyi őrnagy özvegye, végrendeletében 500 forintot hagyományozott, ezen felül az összes vagyonaból a hagyományok lerovása után fenmaradó összeget a három óvodának hagyta, miből felületes számitás szerint egy-egy részre legalább 700 frt esik.

A rendes tagok száma tizen 156-ot, kik évenként 312 forintot fizetnek, óvodjakkból pedig 56 frt 90 krajczár folyt az egylet pénztárába, — más oldalról, a szülők részéről is az óvoda a legnagyobb elismerésében részesül, mert a beirt gyermekek száma a 200-at rendesen felülmúlja és az óvoda minden valásfelekezetbeli gyermekek által látogatatik.

Az egylet vagyoni állapotát illetőleg: a jövedelem nemcsak a folyó kiadásokat fedezi, hanem a ház vételárának is nagyobb része törlesztve van, és ennek javítására tetemes összegek fordítottak, ugy, hogy az összes tartozás már csak 2200 forintot tesszen, ha a Mihálkó-féle hagyaték az idei évben — mely 1200 forintba tehető — a pénztárba befizettetik, és ez is a tartozás törlesztésére fordittatik, az egyletnek összes tartozása nem lesz több 1000 forintnál, melynek törlesztése rövid idő alatt eszközölhető lesz.

Ezen több egyéb megtörtént czélszerű intézkedések bejelentését tartalmazó elnöki jelentés örvendetes tudomásul vétele után Drucker József tiszteletbeli elnök urnak indítványa, az egész tisztikarnak és legelől dr. Say József egyleti elnök urnak az intézet érdekében kifejtett buzgalmaért és fáradhatatlan tevékenységéért elismerés és köszönet szavaztatott.

Ez után a számvizsgáló bizottmány jelentése olvastatott fel, melynek alapján Szepelt Nándor egyleti pénztárnok részére a mult évi felülvizsgált számadásra nézve a szabályszerű felmentvény megadatni határozatott, egyuttal pedig valamint ennek, ugy Gebhard Ignác és Szelke Kristóf számvizsgáló uraknak az intézet érdekében minden díj nélkül teljes fáradozásokért elismerés és köszönet szavaztatott.

Végre Drucker József ur indítványa folytán az intézetben hideg fürdők felállítására elvileg elhatározatván, annak mikénti kivitelére nézve a választmány bizott meg, ugyszinte ugyanannak indítványa a választmány megbízott a Szechenyi-utczában még egy óvodának felállítására és illetőleg egy új óvoda egylet létrehozatala iránt intézkedés megtételére, kijelentvén egyuttal nevezett Drucker József ur, hogy egy ily új óvoda-egylet létrehozatala esetében mint alapító tag az egyletbe belépni fog. r. l.

K.-Nyék, február 27. 1872.

T. szerkesztő ur! Ne ítkezzék meg rajta, hogy a szomorú böjten is bálkrónikát írok, hisz *Purim bátról* tudósítom becses lapját, erről is csak azért szólok, mert jótékony czélból tartatott meg Kápolnás-Nyéken február 25-én.

A *Purim bál* igen szépen sikerült, és talán nem is purim, hanem a szép egyetértés példány jeléül, felekezet nélküli bál volt az. — Mindenekelőtt kiemelem, hogy a fészelen társalgás csupán csak magyar nyelven folyt — a nagy számmal messze vidékekről megjelent szép nem, *kitünő csinnal készült olcsó kelméü öltözetben jelentek meg*; nehéz selyem kelméből készült öltönyök számúzve voltak. — Igen sok szépség csoportosult ide össze, nehezen is lehetne a bálkirálynéi koronát csak egynek oda itélni.

A vidám osztatlan jövedy reggeli 7 óráig tartott, és ez nem is volt ám valami csuda, mert a ragyogó szép tüzes szemek nemcsak a fiatal tánczoló, de még az öreg uraimékat is a tánczterembe tartották lebi-

lincselve, sőt ez volt talán oka annak is, hogy az urak közül egyetlenegy sem lehetett a játszó asztal 4 dalmájánál, hanem csak a szép bálkirálynék körül látni.

A jó eredmény az volt, hogy Eötvös szobrára 30 frt. — A nyéki cultus költség javára pedig 35 frt jutott.

Kis velenzei.

Törvényszéki tárgyalási terem.

A székesfejevári e. f. kir. törvényszék f. évi mártius hó 5-ik és 6-ik napján reggeli 9 órakor tartandó nyilvános ülésében a következő polgári perek fognak ítélet hozatal végett előadtni:

Előadó: *Madaras Lipót* kir. törvényszéki bíró.
2218/vp. 71. Vojvod Györgyné szül. Heigl Borbála fejevári lakos felperesnek, Veisz Bernát fejevári lakos alperes elleni visszahelyezési pere.

4403/vp. 71. Simon József fejevári lakos felperesnek, — neje Kósa Éva keresztesi lakos elleni váló pere.

4434/vp. 71. Radnich János városi főügyész mint néh. Gscheid Keresztély kiskoru gyermekei jogi gondnoka felperesnek, — Lakatos Mihály tolnamegyei, doroghi lakos alperes elleni 320 ft. és járuléka iránti pere.

4572/vp. 71. Tögl Karolina fejevári lakos felperesnek, — Tögl Gyula és neje Barcza Rozália alperesek elleni örökösödési pere.

Előadó: *Gergey Károly* kir. törvényszéki bíró.
7845/p. 71. Szluha Miklós elleni csödpertben, Kreskay Pál volt ideiglenes tömeggondnok számadására vonatkozó ítélet.

495/p. 872. Iszka-Szent-György községet érdeklő urbéri, legelő elkülönítési és rendbeszedési per.

Sz.-Fejérvárott, 1872. évi február hó 27-én.

Kiadta: *Havas József*, tszéki kiadó.

Vegyesek.

A sz.-fejevári színházársulat részvényesei közül régi részvényeiket betéti kötelezettséggé átváltatták: Hahn testvérek 5 betét. Juraszek Ferencz 1 betét. Ehrlich Albert 1 betét. Havas József 1 betét. Turiák János 2 betét. Fanta Adolf 1 betét. Petrács Pál, alap. 1 betét. Fittler Béla 1 betét. Brozman Elek 1 betét. Valch Károly 1 betét. Schaller Pál 1 betét. Ullmann Miklós 1 betét. Szommer Mór 1 betét. Kármán Sándor 1 betét. Say Rudolf 2 betét. Cserna Vincze 1 betét. Danitz Béla 1 betét. Németh Lajos 2 betét. Diebálla György 1 betét. Fekete János 1 betét. Fájth János 1 betét. Barkáts Gusztáv 1 betét. Végh Károly 1 betét. Fekete Pál 5 betét. Grau József 1 betét. Tóth János 1 betét. Detrich Zsigmondné 1 betét. Detrich László 1 betét. Kempelen Imre 1 betét. Varga Zsigmond 1 betét. Wertheim S. L. 5 betét. Wertheim Armin 3 betét. Klein József 2 betét. Hoffmann Mór 1 betét.

A székesfejevári színházársulat részére újlag segélyegyleti betéteket irtak alá: Kehrer Ferencz 6 betét. Schlesinger L. és társak 8 betét. Deutsch Róza 2 betét. Schnetzler József 1 betét. Gscheid János 1 betét. Ullmann Ferenczné 2 betét. Ciconi József 1 betét. Vater József 1 betét. Özvegy Vratnikné 1 betét. Ditmár József 2 betét. Alexander Ede 2 betét. Rózsás Pál 1 betét. Brozman Győző 2 betét. Roszberger Károly 2 betét. Richter József 1 betét. Lechner Ferencz 1 betét. Szöllősy Pál 2 betét. Vajtay Mór 1 betét. Gerber Lipót 1 betét. Deim József 2 betét. Prem József 1 betét. Lőrinczi Elek 1 betét. Mészáros Károly és fia 1 betét. Tanczos János 1 betét. Özvegy Roszberger Józsefné 1 betét. Roszberger Imre 1 betét. Oblat Frigyes 1 betét. Planer Adolf 1 betét. Wiener B. 1 betét. Läufer András 1 betét. Flögl Ede 1 betét. Rakács András 1 betét. Puskás András 1 betét. Péczely Vincze 1 betét. Horváth Antal 1 betét. Eitz János 1 betét. Vieszner Anna 1 betét. Orbán Rezső 1 betét. Draskóczy Sándor 1 betét. Fekete Ferencz 1 betét. Gerbán János 1 betét. Majsai István 1 betét. Fülel István 1 betét. Kucsora István 2 betét. Heisz Alajos 1 betét. Deuts Mór 1 betét. Haber Hugó 1 betét. Singer Simon 1 betét. Linzer Sándor 1 betét. Reé István 1 betét. Previtz József 1 betét. Zsömböry Ede 1 betét. Rozgonyi Ede 1 betét. Tóth István 1 betét. Sigray Gyula 1 betét. Platt Agoston 1 betét. Detrich Zsigmond 1 betét. Amvender Sándor 1 betét. Pézses Ferencz, Szent-Mihály 2 betét. B. Bajzáth Etelka 1 betét. Kempelen Imre 1 betét. Turiák Pál 1 betét. Balogh Lukács 2 betét. Orsonits Antal 1 betét. Grünfeld Herman, Veszprém 1 betét. Ferenczy István 1 betét. Deutsch József A. 1 betét. Szaváry Imre 1 betét. Máchik Sándor 1 betét. Peuser Frigyes 1 betét. Ifj. Veisz Jakab 1 betét. Schönvizer Ferencz 1 betét. Krizsán Adolf 1 betét. Ferstner Katicza 1 betét. Langhammer Károly 1 betét. Bürgermeister György 1 betét. Rosenfeld Lajos 1 betét. Scherz Manó 2 betét. Schwartz Lajos 1 betét. Berndorfer Miksa 1 betét. Pásztor Sándor 1 betét. König Antal 1 betét. Rosenfeld Eliás 1 betét. Gabrits János 1 betét. Tóth József, (Rózsasziget). 1 betét. Reinitz József 1 betét. Schmidt János 1 betét. Kaszab Mihály 1 betét. Schmidt József 1 betét. Kührer Lőrincz 1 betét. Kuti Márton 1 betét. Lichtecker Antal 1 betét. Tóth Sándor 1 betét. Kohn Sámuel 1 betét. (Folyt. következik.)

A székesfejevári keresk. ifjak betegpöldája javára folyó évi január hó 27-én tartott táncvigalom

alkalmával felülfizettek 1 darab aranyat: Szögyény Lászlóné 10 forintot, Felmayer István, Kehrer Ferencz és id. Námesy Ferencz. 5 forintot: Deim József, Felner Sámuel, Kégl György, Matuska János, Nyirák Ignác, Pauer János, Schvanfelder József, Venosz Imre, Szilágy József miniszter és Wertheim M. fia. 3 forintot: Kovács, Müller Pál, Roszberger József, Szeivald András, Stauber Manó és névtelen 2 forintot: Blau Armin, Berg Zsigmond, Deutsch Antal és fia, Deutsch Manó, Flits Miklós, Guthard Mór, Gansl, Hahn testvérek, Hübner Róbert, Herezeg Ignác, Kohn L., Klökner Péter, Karl József, Langraf Gábor, Leichtner és Mautner, Neuman M. D. Neuman Lipót, ifjabb Námesy Ferencz, Puskás Zsigmond, Rosznagl Antal, Roszberger Károly, Reichard Mór, Richter József, Singer Simon, Schlesinger és társa, Satzger testv., Szekerák, Theodorovics és Csikós és Weiner Sámuel. 1 forintot: Berger A., Csikós Béla, ifjabb Gsapó István, Dann D., Ehrlich Adolf, Ehrlich Albert, Fischer Gusztáv, Gold, Gerstl H., Görber L., Huber György, Homa Géza, König Ignác, Kubik János, Jahn R., Jahn Ignác, Lőrinczi Elek, Lövenstein Mór, Lustig Manó, Laufener Ferencz, Müller Károly, Michits és társa, Námesy József, Pézses Ferencz, Roxer Kár., Radulovics, Tausig M., Wiener Bertalan, Szeivald József, Weber Károly, névtelen. 1 forint 20 krajczárt: dr. Etlér 1 frt. 20 kr. Say Rudolf, Wertheim Samu, Walch Károly 2 frt. 40 kr. névtelen 60 kr. Összesen 195 frt. 20 kr. és 1 db. arany. — Ezen kívül adakoztak Havranek Ignác 3, Körösy József 5, Kovács Pál 5, Mentler Zsigmond 3, Rózsá Adolf 3, Zavaros Agoston 5, összesen 24 font gertyát. Fogadják a nemes adakozók a kereskedelmi ifjak betegpöldája együletének leghálásabb köszönetét.

Az újonczásra egybegyűlt községi jegyző urat folyó évi február 27- és 28-án Rozgonyi György járási szolgabíró ur az 1871-dik évi XVIII. törvény-cikk 67. szakasza értelmében a községi jegyzők özvegyei s árváinak nyugdíjalapja megállapítása iránt értekezletre egybehívta, mely értekezleten megyei főszámvévó Hattyuffy Kristóf ur egy tervezetet nyújtott be, mely köszönettel fogadtatván, ennek alapján, az ügyre vonatkozó eszmék cseréltettek, mely anyagot nyújtand a törvényhatóság által alkotandó szabályrendeletre nézve. A tisztelt szolgabíró ur kezdeményezését örömmel üdvözljük, s óhajtjuk, hogy a minden szép és jó iránt fogékony községi jegyzők, a tisztviselők e munkás osztályának sorsa végre-valahára állandó jobb helyzetbe vergődhesk.

Becsületesség. Markgruber Mihály, a helybeli vasutnál alkalmazott egyén, egy utasnak tizenkét ezer forinttal terhelt tárczáját találta meg és visszaadta tulajdonosának, ez pedig a szegény, de becsületes táklónak nemes tettét azzal jutalmazta meg, hogy ennek egy krajczár jutalmat sem adott.

A szeméthordó kocsi néha órahosszakig állanak gazdátlanul az utca közepén, innét van azután, hogy az úgy is kevés erő mellett utcáink soha sem lesznek tiszták, a legnagyobb hiba azonban mégis az, hogy a szemetet magának a kocsisnak kell felrakni, s így a fel és lerakodásnál tetemes időt veszít, de ellenben ha a gyorsaságról ismert városi kocsisok mellett fel- és lerakódók alkalmaztatnának, a helyett, hogy egy kocsi egy délelőtt egyet, legfeljebb kettőt fordul, fordulhatna négyet — Azt azonban a városi kocsisok díszretére be kell vallanunk, hogy tizesetet kivéve, — hol a gyorsaságra külön díj van kifizetve, — még ellenük elgázolásért panasz nem emeltetett.

Értesítés. A helybeli orthodox izr. hitközség részéről középtanodái hittanárak kinevezetvén és e minőségben a nmltságu vallás és közoktatási magyar kir. ministerium által f. é. január hó 31-én 1499. sz. a. kelt kegyes intézménye folytán megerősítettvén, tisztelettel értesitem az érdekelt gymnasiumi és reál-tanodái izr. ifjuságot, hogy hittani előadásaimat egyelőre az orthod. izr. iskolaépületben (sas-utca, Réh-féle ház) tartom, és pedig a gymnasiumi tanulók számára vasárnap d. u. 1—2-ig, az algymnasiumi tanulók számára csütörtök d. e. 11—12-ig, és végül a reál-tanulók számára szerda d. u. 1—2-ig. Hittani előadásaimat bármely a nevezett középtanodákba járó izr. tanuló díj nélkül látogathatja meg ugyan, de csak az illető szülők beleegyezése mellett. — Kelt Székesfejérvárott, 1872. febr. 28-án. *Frank Leo*, izr. hittanár.

Nyilvános köszönet. Bokody Antal szinigazgató urnak, ki mult hó 21-én tartott előadásban bejött fele jövedelmet a növegyletnek szives volt átadni, fogadja a szinigazgató ur e nemes tettért a növegylet köszönetét.

Az elnökség.

A székesfejevári árva-ház részére lapunk kiadója aláírást nyit 5 forinttal s minden további adakozást átvész s hirlapilag nyugtáz.

A sárbogárdi közbirtokos és tisztviselő urak egy nagy részének aláírásával ellátott czáfolatot vettünk, melyekben Nyirák Gyula ur ellen Bokody szinigazgató ur által lapunkban felemlített gyanusítást tökéletesen alaptalannak mondják. Ezt örömmel constatáljuk, s úgy hisszük B. urnak korábbi nyilatkozata után az ügy befejezetnek tekinthető.

A helybeli reform iskola növendékeinek félelvi vizsgája f. martius 17-én fog megtartatni a ref. templom helyiségében, melyre a t. szülők s a tanügy baráti tisztelettel meghivatnak. *Csapó Odön*, ref. tanító.

Tudakozó-intézetünk érdekében teendő felhívásunkat, a szerződések aláírása után azonnal közléteendjük.

Zuber József ur városi főispán ö mltsága igen sikerült könyomatu — Verebi Soma által kiadott arczképe a kiadó-hivatal vagy a szerkesztőségi irodában kapható 2 frtért. — A jövedelem egy része a városi kórház javára fordittatik.

Figyelmeztetjük olvasóinkat Abel Alajos ur által hirdetési rovatunkban közölt vízhatlan szövet áru-cikkreire.

Halálozás. Özvegy Bauer Anna, a megyében általánosan ismert, köztiszteletben állott, még előrehaladt korában is mindenkor vidor kedélyű, vendégszerető közbirtokosnő elhunyt. A boldogultnak hült tetemei, folyó évi február 23-án tetették a baracsi családi sírboltba örök nyugalomra. — béke lengjen porai felett.

Adakozások. Dr. Ligeti ur ivén az Eötvös szoborra újabb adakoztak Marbik Sándor 1 frt, Dietrich Szilárd 2 frt. — Nyékről, az izraeliták jól sikerült purimbálja után bejött jövedelemből pedig szerkesztőségünkhez 30 frt küldetett be. — Átadtuk a helybeli kereskedelmi banknál levő ivartónak.

A hazai iparnak fölötté sikertült, egyszerű s díszes termékét volt alkalmunk látni. Ez egy album, melyet a székesfejevári kereskedő ifjak bálbizottsága készítettett id. Námesy Ferenczné, a bálanya számára. A szép emlék György Pál pesti kereskedéséből került ki és becsületére válik úgy a czégnak mint a magyar munkás kéznek, mely a mintázatot kivitte. A barna bőrkötésű album felső lapját közepén a kereskedői jelvény díszíti, négy sarkát pedig arannyal beszegett sötét vörös bársony. A márványozott fehér czimlapon arany betűkkel a megtisztelt neve s az ajándékozás alkalmá olvasható. Szolgáljon ez utmutatásul azoknak, a kik azt hiszik, hogy minden ilyes munkáért a külföldhöz kell fordulniok.

A sz.-fejevári kir. járásbíróság ügyforgalma e következő: január és február hóban beadott 2557 polgári, hagyatéki s büntető ügy s ebből elintéztetett márczius 1. napjáig 2562. Ebből az tünik ki, hogy a bíróság megtette a lehető; de minden erőfeszítés mellett sem lesz képes az ügyhalmazzal megbirkózni, ha személyszaporitást nem nyerend.

A kath. néptanítók székesfejevári egylete f. é. márczius 7-én délelőtt 9 órakor havi közgyűlést tart, melyre a tiszteletbeli, alapító, pártoló és rendes tagokat tisztelettel meghívja. A közgyűlés tárgyai: 1. Jegyzőkönyvek felolvasása. 2. Havi számadás bemutatása. 3. Indítványok. 4. Mértanból gyakorlati előadás. — Sz.-Fejérvárott, 1872. febr. 28-án. *Az elnökség.*

Fiumeből Kotzbeck Nándor ur 10 db. ezüst és 14 de. különemű érmet küldött muzeumunk számára. Vannak közte angol, orosz, olasz királysági (a nagy Napoleon mint olasz király arczképével) pápai, stb. Fogadja a nemesszivü adományozó becses küldeményieirt forró köszönetünket. Ugyanekkép köszönjük Buday N. cs. k. huszár főhadnagy urnak szivesességét, ki a fentebbi czélra 28 db. régi és újabb érmeket küldött be.

A sz.-fejevári kölesönös népsegélyző-egylet február havi üzletkimutatása 1872.

Bevétel: Maradvány Január hóról 30 frt. 13 kr. Tartaléktökekből 10 frt. 20 kr. Hetibefizetésekből 3231 frt. 50 kr. Kamatokból 519 frt. 72 kr. Késedelmi kamatokból 60 frt. 55 kr. Nyomtatványokból 4 frt. 65 kr. Kötelezőkből 200 frt. Váltókból 9055 frt. Összesen 13161 frt. 75 kr.

Kiadás: Váltókra 12,593 frt. Kötelezőkre 400 frt. Kezelési költségekre 92 frt. 54 kr. Pénztári készlet 76 frt. 21 kr. Összeen: 13,161 frt. 75 kr. Kelt Sz.-Fejérvárott febr. hó 29-én 1872. — Kovács Mátyás, pénztárnok.

Gabona-ár.

Márczius 2. A. Ausztr. mérő. Tiszta buza 5,40, 5,50, 5,60. — Kétszeres 3,80, 3,90, 4 frt. — Rozs 3,20, 3,30, 3,40. — Árpa 2,50, 2,60, 2,70. — Zab 1,80, 1,90, 2 frt. — Kukoricza 3 frt. 3,10, 3,20.

Szerkesztői nyílt posta.

Salamon Miklós urnak K. Venyimen. Ezen év elején az átvzetésnél tévedésből kimaradt. Kiadó hivatalunk állítása szerint a reclamatio nem érkezett be. Azon reánk nézt szerencsés helyzetben vagyunk, hogy előttes számokkal nem szolgálhatunk; de mint mai felhívásunkból látni méltóztatik visszaváltunk olyakat, s azonnal küldjük.

Nyékre. A beküldött 30 frtot az Eötvös szobor javára a helybeli kereskedelmi banknál e czélra nyitva álló iven jegyeztük, s ott átadtuk. — A levél a lap-lezárás előtt érkezett ugyan; de közzétételét megakadályozta a már kiszedve lévő előbbi levél.

Donnerwetternek. A vége nem elég csattanós, talán lehetne rajta változtatni.

Forster József, felelős szerkesztő.

